

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Γενική Γραμματεία Διαχείρισης
Τομεακών Προγραμμάτων
ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ
ΕΥΔ Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα»

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Μονάδα Α2 «Αξιολόγησης και Επιλογής των Πράξεων»
Μεσογείων 56
115 27 Αθήνα

ΑΠΟΦΑΣΗ

**Θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση
«Εξωστρέφεια Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» του Προγράμματος
«Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027**

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (Α' 98).
2. Τον ν. 4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.», όπως ισχύει.
3. Τον ν. 4622/2019 (Α' 133) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».
4. Το Π.Δ. 77/2023 (Α' 130) «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων».
5. Το Π.Δ. 79/2023 (Α' 131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
6. Το Π.Δ. 82/2023 (Α' 139) «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του Π.Δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις».
7. Το Π.Δ. 50/2024 (Α' 138) «Σύσταση Γενικών Γραμματειών, κατάργηση Γενικής Γραμματείας και Ειδικών Γραμματειών», και ειδικότερα το άρθρο 2.
8. Το Π.Δ. 142/2017 (Α' 181) «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών», όπως ισχύει.
9. Την υπ' αριθμ. Υ12/7.7.2023 Απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 4403/8.7.2023).
10. Την υπ' αριθμ. 106/19.05.2025 Κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Διορισμός Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ταμείου Συνοχής και Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών» (ΥΟΔΔ 578/19.5.2025).
11. Τη με Α.Π. 87051/12.09.2022 (Β' 4855) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και

- Επενδύσεων «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», η οποία μετονομάστηκε με την παρ. 2 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 και κατάργηση της υπό στοιχεία 67743/ΕΥΘΥ 615/24.6.2015 (Β' 1248) υπουργικής απόφασης.
12. Τη με Α.Π. 100188/18.10.2022 Υπουργική Απόφαση «Τοποθέτηση προϊσταμένου στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» (ΑΔΑ: 9Α0Ψ46ΜΤΛΡ-2ΘΘ).
 13. Την υπό τα στοιχεία C(2021) 5617 final Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 29.7.2021 για την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΣΠΑ 2021-2027).
 14. Την υπό τα στοιχεία C(2022) 3826 final Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 15.06.2022 για την έγκριση του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την Ελλάδα.
 15. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
 16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.
 17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.
 18. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 (ΟJ EL L 15.12.2023) της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.
 19. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124της 20.05.2003].
 20. Τον ν. 4488/2017 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (Α' 137) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
 21. Τον ν. 4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (Α' 139) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων».
 22. Το από 29.06.2023 ηλεκτρονικό μήνυμα της ΕΥΘΥΠΣ με θέμα: «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου 2021-2027».
 23. Τη με Α.Π. 110565/17.11.2022 (Β' 5958) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))], όπως τροποποιήθηκε με τη με Α.Π. 8542/02.05.2024 (Β' 2855) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]» (Β' 5958))».
 24. Τη με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027».
 25. Τη με Α.Π. 5483/20.01.2023 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών - Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» (Β' 390).
 26. Τη με Α.Π. 118040 ΕΞ 2025/03.07.2025 έγκριση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών του Δελτίου Εξειδίκευσης «ΣΠ 1-ΕΣ 1 iii - Δράση 2-1.3.07:

«ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» του Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ».

27. Τη με Α.Π. 119462 ΕΞ 2025/07.07.2025 (ΑΔΑ: 6ΤΠΣΗ-0ΑΜ) Απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027 για την έγκριση, μέσω της 12ης Γραπτής Διαδικασίας, της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων στο πλαίσιο της Δράσης με κωδικό «ΣΠ 1-ΕΣ 1 iii - Δράση 2-1.3-07: «ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ».
28. Τη με Α.Π. 111500 ΕΞ 2025/25.06.2025 (ΑΔΑ: 65ΛΣΗ-ΖΝΣ) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας & Επιχειρηματικότητας- ΕΦΕΠΑΕ ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» και ανάθεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» για τη διαχείριση πράξεων της Δράσης «ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ».
29. Τη με Α.Π. 120901 ΕΞ 2025/08.07.2025 (ΑΔΑ: 9ΠΘΧΗ-ΟΩΔ) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», όπως ισχύει.
30. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.
31. Τη με Α.Π. 134153 ΕΞ 2025/28.07.2025 Εισήγηση της Προϊσταμένης της ΕΥΔ Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» προς τον Γενικό Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ, με θέμα: «Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Εξωστρέφεια Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Την έγκριση του συνημμένου αρχείου των Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για τη Δράση «Εξωστρέφεια Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027, για την αποσαφήνιση και διευκρίνιση σημείων της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης και των Παραρτημάτων αυτής.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

Συνημμένα:

Αρχείο συχνών Ερωτήσεων-Απαντήσεων

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικής Γραμματέας ΕΣΠΑ
- Εθνική Αρχή Συντονισμού
- Αρχή Πιστοποίησης
- ΕΦΕΠΑΕ
- ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας
- ΕΥΚΕ-ΧΕ
- ΕΥΣΣΑΕ

Εσωτερική διανομή:

- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ
- Γραφείο Προϊσταμένης ΕΥΔ Π. «Ανταγωνιστικότητα»
- Μονάδες Α1, Α2, Β2 ΕΥΔ Π. «Ανταγωνιστικότητα»

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

για τη Δράση «Εξωστρέφεια Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»

ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

1. Ερώτηση: Για ένα επενδυτικό σχέδιο στην Π. Αττικής συνολικού προϋπολογισμού 500.000€ τι ποσό θα πρέπει να τεκμηριωθεί για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής σε ποσοστό 25%;

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 4. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ— ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ως τυπική προϋπόθεση, μεταξύ των άλλων, είναι η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων εξασφάλισης της ιδιωτικής συμμετοχής του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου σε ποσοστό τουλάχιστον 25% αυτής. Συνεπώς, αν ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός ενός επενδυτικού σχεδίου είναι 500.000€ με ποσοστό επιδότησης 40% (στην Π. Αττικής), ΔΔ 200.000€, θα πρέπει να τεκμηριωθεί το 25% της ιδιωτικής συμμετοχής (500.000€-200.000€), δηλαδή το 25% των 300.000€, ήτοι 75.000€. Σημειώνεται ότι, το ποσό αυτό θα πρέπει να εξασφαλίζεται με ίδια κεφάλαια και όχι με δάνειο.

2. Ερώτηση: Για ένα επενδυτικό σχέδιο στην Π. Θεσσαλίας συνολικού προϋπολογισμού 450.000€ τι ποσό θα πρέπει να τεκμηριωθεί για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής σε ποσοστό 25%;

Απάντηση: Η τεκμηρίωση κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής σε ποσοστό 25% αφορά στον προτεινόμενο/αιτούμενο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου και όχι στον συνολικό αιτούμενο.

Συνεπεία αυτού, για ένα επιχειρηματικό σχέδιο με προτεινόμενο π/υ 450.000€ και ποσοστό Δ.Δ 50%, η Δημόσια Δαπάνη ανέρχεται σε 200.000€, ο προτεινόμενος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός σε 400.000€ και ο μη επιχορηγούμενος σε 50.000€. Η ιδιωτική συμμετοχή θα πρέπει κατ' ελάχιστο να είναι: $25\% \times 200.000\text{€} = 50.000\text{€}$. Σε διαφορετική περίπτωση δεν πληρείται η τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στην Δράση. Σημειώνεται ότι, το ποσό αυτό θα πρέπει να εξασφαλίζεται με ίδια κεφάλαια και όχι με δάνειο.

3. Ερώτηση: Επιχείρηση, η οποία δεν διαθέτει επιλέξιμο Κωδικό Δραστηριότητας με τα μεγαλύτερα έσοδα, ούτε επιλέξιμο Κύριο Κωδικό Δραστηριότητας στην έδρα της, σύμφωνα με το έντυπο Ε3 του 2024, ωστόσο διαθέτει επιλέξιμο Κύριο Κωδικό Δραστηριότητας στο υποκατάστημά της, πληροί τη σχετική προϋπόθεση της Πρόσκλησης της Δράσης;

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 4 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης οι επιχειρήσεις θα πρέπει, μεταξύ των λοιπών προϋποθέσεων, να *"δραστηριοποιούνται ουσιαστικά (Κύριος Κωδικός Δραστηριότητας ή Κωδικός Δραστηριότητας με τα μεγαλύτερα έσοδα) κατά την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης σε έναν (1) επιλέξιμο ΚΑΔ δραστηριότητας"*. Συνεπεία αυτού, εφόσον η επιχείρηση δραστηριοποιείται ουσιαστικά, δηλαδή διαθέτει επιλέξιμο Κύριο Κωδικό Δραστηριότητας σε τουλάχιστον μία εκ των εγκαταστάσεών της, τότε πληροί τη σχετική τυπική προϋπόθεση της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης. Σημειώνεται ότι, σε αυτή την περίπτωση, ως τόπος υλοποίησης θα πρέπει να δηλωθεί το υποκατάστημα που διαθέτει τον επιλέξιμο Κύριο Κωδικό Δραστηριότητας.

4. Ερώτηση: Υποκατάστημα αλλοδαπής εταιρίας μπορεί να συμμετέχει στο πρόγραμμα;

Απάντηση: Αρχικώς, το υποκατάστημα θα πρέπει να έχει συσταθεί αποκλειστικά στην ελληνική επικράτεια και να δραστηριοποιείται αποκλειστικά εντός αυτής. Επιπλέον, οφείλει να λειτουργεί ως ξεχωριστή νομική οντότητα με δικό της ΑΦΜ και νομική μορφή, υποβάλλοντας το σύνολο των απαιτούμενων ισοδύναμων δικαιολογητικών και νομιμοποιητικών εγγράφων (όπως καταστατικό σύστασης, τροποποιήσεις, έγγραφα

εκπροσώπησης, αποφάσεις γενικών συνελεύσεων κ.ά.), οικονομικών στοιχείων (Ε3, ισολογισμοί κ.ά.), καθώς και στοιχεία σχετικά με το απασχολούμενο προσωπικό και τα έγγραφα αδειοδότησης, στις αντίστοιχες αρμόδιες ελληνικές αρχές και υπηρεσίες (Εφορία, ΓΕΜΗ, Εργάνη κ.ά.).

Εφόσον πληρούνται τα ανωτέρω, το υποκατάστημα δύναται να υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης. Για να καταστεί επιλέξιμο προς χρηματοδότηση, οφείλει να ικανοποιεί σωρευτικά το σύνολο των όρων και προϋποθέσεων συμμετοχής που περιγράφονται στο Κεφάλαιο 4 «ΟΡΟΙ & ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ» και στο Παράρτημα ΙΙΙ – «Τυπικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής & Κριτήρια Αξιολόγησης» της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης.

5. Ερώτηση: Για τις επιχειρήσεις με διαχειριστική χρήση 01/07 - 30/06:

- i. ποιων ετών τα οικονομικά στοιχεία λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του μεγέθους τους και τον υπολογισμό των βαθμολογούμενων κριτηρίων;
- ii. μέχρι ποια ημερομηνία θα πρέπει να έχουν κάνει έναρξη εργασιών ώστε να πληρούν την τυπική προϋπόθεση της μίας (1) πλήρης κλεισμένη διαχειριστική χρήση;

Απάντηση: Για τις επιχειρήσεις με διαχειριστική χρήση από 1/07-30/06 και προκειμένου να υποβάλουν αίτηση χρηματοδότησης στη Δράση θα πρέπει να έχει υποβληθεί το φορολογικό έντυπο Ε3 για την περίοδο 01/07/2024 έως 30/06/2025 που αποτελεί τη διαχειριστική χρήση για το οικονομικό έτος 2024. Αντίστοιχα πρέπει να έχει γίνει έναρξη το αργότερο έως την 01/07/2024, ώστε να πληρείται η τυπική προϋπόθεση της Δράσης αναφορικά με την μία πλήρη κλεισμένη χρήση.

6. Ερώτηση: Επιτρέπεται η υλοποίηση σε τόπους εγκατάστασης που ανήκουν σε διαφορετικές περιφέρειες;

Απάντηση: Ναι, εφόσον βρίσκονται στην ίδια ομάδα Περιφερειών, δηλαδή είτε στις Περιφέρειες σε Μετάβαση, είτε στις Λιγότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες, σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στο κεφάλαιο 2.2 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ/ΕΝΤΑΞΗΣ –
ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

7. Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υπάρχει υποχρέωση υποβολής εγγράφου αδειοδότησης;

Απάντηση: Η υποχρέωση αδειοδοτικού εγγράφου αφορά σε έναν από τους επιλέξιμους ΚΑΔ που διαθέτει η επιχείρηση, εφόσον υπάρχει σχετική απαίτηση. Σε περίπτωση που επιχείρηση διαθέτει ΚΑΔ, για τους οποίους απαιτείται έγγραφο αδειοδότησης και ΚΑΔ, για τους οποίους δεν απαιτείται, θα πρέπει να υποβάλλει υποχρεωτικά τουλάχιστον ένα αδειοδοτικό έγγραφο.

8. Ερώτηση: Η τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής μπορεί να γίνει με υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών από τράπεζες του εξωτερικού;

Απάντηση: Για την απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής γίνονται αποδεκτά όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία λειτουργούν νόμιμα στην χώρα εγκατάστασής τους. Για τον σκοπό αυτό υποβάλλονται τραπεζικές βεβαιώσεις διαθέσιμου υπολοίπου ή / και μέσου διαθέσιμου υπολοίπου, ανάλογα την περίπτωση (σημεία 11Α, 11Ε Παραρτήματος Ι της Πρόσκλησης) ή ισοδύναμα αυτών.

Εξαιρούνται τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα Ρωσικών και Λευκορωσικών συμφερόντων κατά το πνεύμα των ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ (ΕΕ) αριθ. 833/2014 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 31ης Ιουλίου 2014 & αριθ. 765/2006 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 18ης Μαΐου 2006, καθώς και

μεταγενέστερων περιοριστικών μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της Ρωσίας, μεταξύ των οποίων κυρώσεις κατά ατόμων, οικονομικές κυρώσεις και διπλωματικά μέτρα για λόγους που σχετίζονται με την Ουκρανία (Πηγή: Επίσημος Ιστότοπος του Συμβουλίου της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine>), που έχουν ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των σχετικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από το σύστημα διατραπεζικών συναλλαγών SWIFT.

- 9.** Ερώτηση: Για την κάλυψη της Ίδιας συμμετοχής μπορούν να προσκομισθούν χρηματικά διαθέσιμα προσώπων που τηρούνται σε τραπεζικούς λογαριασμούς από κοινού με άλλους δικαιούχους (τραπεζικός λογαριασμός με συνδικαιούχους);

Απάντηση: Η κάλυψη της ίδιας συμμετοχής μπορεί να γίνει μέσω τραπεζικών διαθέσιμων από λογαριασμό στον οποίο εκτός από τον δικαιούχο υπάρχουν και άλλοι συνδικαιούχοι.

- 10.** Ερώτηση: Με ποια ισοτιμία θα υπολογίζεται η Ιδιωτική Συμμετοχή σε περίπτωση ξένου νομίσματος; Με τιμή αγοράς, πώλησης ή μέση τιμή;

Απάντηση: Σε περίπτωση βεβαιώσεων σε ξένο νόμισμα, η μετατροπή αυτών θα πραγματοποιείται με βάση την επίσημη συναλλαγματική ισοτιμία (βάσει της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) που ισχύει κατά την ημερομηνία έκδοσης της εκάστοτε προσκομισθείσας βεβαίωσης και θα υπολογίζεται με βάση την τιμή πώλησης.

- 11.** Ερώτηση: Στο Παράρτημα I – Δικαιολογητικά Υποβολής/Έγκρισης της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης αναφέρεται, μεταξύ των άλλων, το εξής: “Σημειώνεται ότι για τις περιπτώσεις συνδεδεμένων / συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδας θα υποβάλλονται τα αντίστοιχα ως ανωτέρω για την ίδια ημερολογιακή και χρονολογική περίοδο/χρήση και με την ίδια καταληκτική ημερομηνία ισοδύναμα δικαιολογητικά/έγγραφα που ισχύουν στην εκάστοτε χώρα δραστηριότητας”. Απαιτείται επίσημη μετάφραση των εγγράφων αυτών;

Απάντηση: Δεν είναι υποχρεωτική, από την Πρόσκληση, η υποβολή επίσημων μεταφρασμένων ισοδυνάμων δικαιολογητικών/εγγράφων για περιπτώσεις που υπάρχουν συνδεδεμένες/συνεργαζόμενες επιχειρήσεις του εξωτερικού με την αιτούσα. Σε κάθε περίπτωση συνιστάται να είναι στην Αγγλική γλώσσα ή αλλιώς μεταφρασμένα (όχι απαραίτητα επίσημα).

- 12.** Ερώτηση: Στο Παράρτημα I της Πρόσκλησης προβλέπεται η υποβολή “Αποδεικτικού Καταχώρισης στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α’ 139), ως ισχύει, (για τους υπόχρεους εγγραφής στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων)”. Σε περίπτωση ατομικής επιχείρησης, δεδομένου ότι το ηλεκτρονικό σύστημα δεν επιτρέπει την έκδοση της εν λόγω βεβαίωσης για φυσικά πρόσωπα, ποια είναι η προβλεπόμενη διαδικασία που απαιτείται για την πλήρωση της σχετικής υποχρέωσης;

Απάντηση: Για τις ατομικές επιχειρήσεις δεν υφίσταται υποχρέωση υποβολής του δικαιολογητικού 02.06 – “Αποδεικτικό Καταχώρισης στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν.4557/2018 (Α’ 139), ως ισχύει, (για τους υπόχρεους εγγραφής στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων)”. Κατά τη συμπλήρωση της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ, υπάρχει σχετικό ερώτημα στο οποίο παρέχεται η επιλογή “Δεν αφορά”, συνοδευόμενη από υποχρεωτικό πεδίο τεκμηρίωσης, όπου θα δηλώνεται ότι πρόκειται για ατομική επιχείρηση μη υπόχρεη σε εγγραφή στο εν λόγω Μητρώο.

- 13.** Ερώτηση: Μπορεί να αποδειχθεί το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής αποκλειστικά με δάνειο; Είναι αποδεκτό ως δικαιολογητικό η Βεβαίωση Πρόθεσης Δανειοδότησης;

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 8.3 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης: “θα

πρέπει κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης να αποδεικνύεται ότι τουλάχιστον το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της Ιδιωτικής Συμμετοχής του προτεινόμενου (*επιχορηγούμενου*) προϋπολογισμού εξασφαλίζεται με ίδια κεφάλαια". Συνεπεία αυτού, το 25% της ιδιωτικής συμμετοχής πρέπει υποχρεωτικά να τεκμηριώνεται με ίδια κεφάλαια και όχι με δάνειο. Το ανωτέρω αποτελεί και τυπική προϋπόθεση του κεφαλαίου 4 της Πρόσκλησης. Το υπόλοιπο ποσό της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται αποκλειστικά με δάνειο. Σημειώνεται ότι, η βεβαίωση πρόθεσης δανειοδότησης δεν αποτελεί επιλέξιμο τρόπο κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής.

- 14.** Ερώτηση: Είναι υποχρεωτικό να δηλωθούν σε ένα επενδυτικό σχέδιο δράσεις και δαπάνες με σύνδεση - συνεισφορά στην έξυπνη εξειδίκευση;

Απάντηση: Όχι, δεν είναι υποχρεωτικό. Γίνονται δεκτές και εγκρίνονται αιτήσεις χωρίς δράσεις/τεκμηρίωση με συνεισφορά στην έξυπνη εξειδίκευση. Δεν είναι υποχρεωτικό ένας υποψήφιος να δηλώσει σχετικό τομέα της ΕΣΕΕ στην αίτησή του. Στην περίπτωση αυτή θα λάβει στο σχετικό κριτήριο τιμή ΟΧΙ και βαθμό μηδέν.

Στην περίπτωση που ο υποψήφιος δικαιούχος επιλέξει να δηλώσει σχετικό τομέα, να συμπεριλάβει συναφείς δράσεις και να τεκμηριώσει επαρκώς την συνεισφορά αυτή και εφόσον το αντίστοιχο κριτήριο βαθμολογηθεί θετικά, θα λάβει την αντίστοιχη βαθμολόγηση σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ της Αναλυτικής Πρόσκλησης

- 15.** Ερώτηση: Πώς θα πρέπει να γίνει η σύνδεση των δαπανών ενός επενδυτικού σχεδίου με μία από τις οκτώ προτεραιότητες και περιοχές παρέμβασης της έξυπνης εξειδίκευσης;

Απάντηση: Σύμφωνα με το βαθμολογούμενο κριτήριο Β.7 «Συνέπεια με την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027 (ΕΣΕΕ)», ο υποψήφιος μπορεί να επιλέξει στην αίτησή του έναν από τους 8 τομείς της ΕΣΕΕ που εκτιμά ότι έχει μεγαλύτερη συνάφεια με το επενδυτικό του σχέδιο.

Οι κωδικοποιημένοι τομείς της ΕΣΕΕ είναι: 01-ΒΥΚΑ: Υλικά - Κατασκευές και Βιομηχανία, - Δημιουργικές Βιομηχανίες, 03-ΑΓΡ: Αγροδιατροφική Αλυσίδα, 04-ΠΒΚΟ: Περιβάλλον - Κυκλική Οικονομία, 05-ΒΥΦΑ: Βιοεπιστήμες - Υγεία και Φάρμακα, 06-ΜΕΑ: Μεταφορές - Εφοδιαστική Αλυσίδα, 07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια, 08-ΨΤΕ: Ψηφιακές Τεχνολογίες.

Επιλέγεται μόνο ένας τομέας, με την μεγαλύτερη συνάφεια στο προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο.

Στην συνέχεια ο υποψήφιος μπορεί να προσδιορίσει ποιες δαπάνες της αίτησης συνδέονται με τον τομέα αυτό (και τις επιμέρους περιοχές παρέμβασης) με βάση την κωδικοποίηση που περιλαμβάνεται στην αίτηση και να τεκμηριώσει συνοπτικά την σύνδεση αυτή. Αρκεί η τεκμηριωμένη σύνδεση με μία μόνο δαπάνη.

- 16.** Ερώτηση: Ο τρόπος κάλυψης της ίδιας συμμετοχής με χρήση (ανάληψη) φορολογηθέντων αποθεματικών τεκμηριώνεται, σύμφωνα με το σημείο 11.Β του παραρτήματος Ι, "βάσει λογιστικών εγγραφών/οικονομικών καταστάσεων της τελευταίας κλεισμένης χρήσης, για την οποία έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα (ενδεικτικά αναφέρονται: καρτέλες, ισοζύγια, Ισολογισμοί), καθώς και των σχετικών εταιρικών πράξεων (απόφαση Γ.Σ. της εταιρείας για την έγκριση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, καταχωρημένη στο ΓΕΜΗ, ανάλογα με τη νομική μορφή του φορέα)"

i. Για ποιο έτος θα πρέπει να υποβληθούν Ισολογισμοί και σχετικές εταιρικές πράξεις;

ii. Είναι επιλέξιμος ο συγκεκριμένος τρόπος κάλυψης της ίδιας συμμετοχής για επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων;

Απάντηση:

- i. Οι ισολογισμοί, τα οριστικοποιημένα ισοζύγια και οι σχετικές εταιρικές πράξεις θα πρέπει να υποβληθούν για το έτος 2024. Οι ισολογισμοί, εφόσον δεν έχουν δημοσιευτεί στο ΓΕΜΗ, θα πρέπει να φέρουν σφραγίδα / υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου και του λογιστή της επιχείρησης.
- ii. Για εταιρείες με απλογραφικό σύστημα (βιβλία Β' κατηγορίας), αυτός ο τρόπος

κάλυψης ιδίων κεφαλαίων δεν γίνεται αποδεκτός.

- 17.** Είναι αποδεκτές οι βεβαιώσεις από προθεσμιακούς λογαριασμούς καταθέσεων για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής με καταβολή εταιρικού/ μετοχικού κεφαλαίου με χρήση μετρητών;

Απάντηση: Ναι, είναι αποδεκτές οι τραπεζικές βεβαιώσεις προθεσμιακών λογαριασμών κατ' αντιστοιχία των κοινών τραπεζικών λογαριασμών (π.χ. ταμειευτήριο) για τα χρονικά διαστήματα όπως ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι -01.04 - Περίπτωση Α) της Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης.

ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

- 18.** Ερώτηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της αναλυτικής πρόσκλησης της Δράσης απαιτείται υποχρεωτικά η υποβολή δύο προσφορών για κάθε δαπάνη καθαρής αξίας άνω των 50.000 €. Η εν λόγω απαίτηση εφαρμόζεται σε επίπεδο δαπάνης ή κατηγορία δαπάνης;

Απάντηση: Η εν λόγω απαίτηση εφαρμόζεται για κάθε διακριτό φυσικό αντικείμενο, σε επίπεδο (εγγραφής) δαπάνης στο ΟΠΣΚΕ, ανεξάρτητα της υποκατηγορίας στην οποία ανήκει. Επισημαίνεται ότι δεν θα πρέπει να γίνεται κατάτμηση της ενιαίας δαπάνης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο για την αποφυγή της συγκεκριμένης υποχρέωσης. Αν δεν υποβληθούν τουλάχιστον δύο (2) προσφορές η εν λόγω δαπάνη απορρίπτεται. Μόνο στην περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ. ειδικές κατασκευές κ.λ.π.) προσκομίζεται μία (1) συνοδευόμενη με σχετική τεκμηρίωση.

Η εν λόγω απαίτηση δεν αφορά τις Κατηγορίες Δαπανών 01 (Δαπάνες Προσωπικού) και 09 (Έμμεσες Δαπάνες)

- 19.** Ερώτηση: Σε επιχειρήσεις που διαθέτουν επιλέξιμο ΚΑΔ 62.01 "Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών συστημάτων" ή 62.09 "Άλλες δραστηριότητες της τεχνολογίας της πληροφορίας και δραστηριότητες υπηρεσιών ηλεκτρονικών υπολογιστών", είναι επιλέξιμη η προμήθεια server, σταθερών υπολογιστών με οθόνες και λάμπες στην Κ.Δ. 02.20 «Παραγωγικός και Μηχανολογικός εξοπλισμός»;

Απάντηση: Σε επιχειρήσεις με ΚΑΔ 62.01 ή 62.09 όπου οι δαπάνες: server, σταθεροί υπολογιστές με οθόνες και λάμπες αποτελούν απαραίτητο εξοπλισμό για την άσκηση της δραστηριότητας της επένδυσης, δύναται, κατά περίπτωση, αυτές να είναι επιλέξιμες. Σημειώνεται ότι, το πλήθος του ως άνω εξοπλισμού θα πρέπει να είναι εύλογο και ανάλογο με το πλήθος των εργαζομένων της επιχείρησης με σχετική, ως προς τους ανωτέρω ΚΑΔ, ειδικότητα και να μην εξυπηρετεί λοιπές δραστηριότητες της επιχείρησης, όπως γραμματειακή υποστήριξη κ.λπ. Θα πρέπει, δηλαδή, να αποδεικνύεται, ότι εξυπηρετούν την παραγωγή προγραμμάτων ή / και ανάπτυξη λογισμικού ή / και λοιπές - άμεσα συσχετιζόμενες με τους ως άνω ΚΑΔ - δραστηριότητες.

- 20.** Ερώτηση: Είναι επιλέξιμη η δαπάνη αγοράς επίπλων που προορίζονται για διοικητικούς σκοπούς (γραφεία, καρέκλες, καναπέδες, συρταριέρες, ντουλάπια, βιβλιοθήκες κλπ);

Απάντηση: Όχι, δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

- 21.** Ερώτηση: Σε επιχείρηση με επιλέξιμο ΚΑΔ επένδυσης τον 52.10 "Αποθήκευση" είναι επιλέξιμα τα ράφια ως δαπάνη της Κ.Δ. 02.20 «Παραγωγικός και Μηχανολογικός εξοπλισμός»;

Απάντηση: Σε επιχειρήσεις με ΚΑΔ 52.10 "Αποθήκευση" ή 52.29 "Άλλες υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες" τα ράφια βιομηχανικού τύπου (τύπου Ντέξιον), με σκοπό την αποθήκευση προϊόντων, δύναται να αποτελέσουν επιλέξιμες δαπάνες.

- 22.** Ερώτηση: Η συμβουλευτική υποστήριξη για την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη;

Απάντηση : Σύμφωνα με το κεφάλαιο 6 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης, επιλέξιμη είναι μόνο η συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Συνεπεία αυτού συμβουλευτική υποστήριξη για την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

- 23.** Αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη η εγκατάσταση ανελκυστήρα μεταφοράς εμπορευμάτων σε βιομηχανική εγκατάσταση και, εφόσον ναι, σε ποια κατηγορία δαπανών εντάσσεται;

Απάντηση: Σε βιομηχανική εγκατάσταση επιχείρησης επιλέξιμα είναι τα αποσπώμενα μέρη του ανελκυστήρα μεταφοράς εμπορευμάτων, όπως ο ηλεκτρομηχανολογικός του εξοπλισμός, το σασί και ο θάλαμος με τις εσωτερικές πόρτες στην κατηγορία δαπανών 02.20 "Παραγωγικός και Μηχανολογικός εξοπλισμός". Σημειώνεται ότι, δεν είναι επιλέξιμοι οι ανελκυστήρες που χρησιμοποιούνται αμιγώς για τη μεταφορά επιβατών, όπως επίσης και τα δομικά του μέρη (φρεάτιο, μηχανοστάσιο κ.λπ.).

- 24.** Ερώτηση: Στην κατηγορία δαπανών 04.18 "Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού" είναι επιλέξιμη η ανανέωση συνδρομής σε υπηρεσία που ήδη χρησιμοποιείται;

Απάντηση: Η ανανέωση συνδρομής σε υπηρεσία SAAS ή Cloud Computing, που ήδη χρησιμοποιείται, είναι επιλέξιμη, τηρουμένων των λοιπών περιορισμών της Πρόσκλησης της Δράσης.

- 25.** Ερώτηση: Στην Πρόσκληση αναφέρεται ότι οι δαπάνες για προμήθεια πρόσθετων εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα του κυρίως εξοπλισμού. Μπορούν τα εξαρτήματα να αφορούν και ήδη υπάρχοντα παραγωγικό εξοπλισμό (ως αντικατάσταση παλαιών εξαρτημάτων); Τα ανταλλακτικά είναι επιλέξιμα;

Απάντηση: Όχι, δεν είναι επιλέξιμη σε καμία περίπτωση η δαπάνη για αγορά εξαρτήματος ή ανταλλακτικού που προορίζεται για χρήση ή τοποθέτηση σε υφιστάμενο μηχάνημα που ήδη διαθέτει η επιχείρηση.

Επιλέξιμα είναι μόνο τα παρελκόμενα εξαρτήματα που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του νέου εξοπλισμού που θα αποκτηθεί στα πλαίσια της επενδυτικού σχεδίου και είναι απαραίτητα για την παραγωγική του λειτουργία.

- 26.** Ερώτηση: Δαπάνες όπως μηχανήματα έργου, ανυψωτικά τύπου ΚΛΑΡΚ, γεννήτριες κ.λπ. που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα, είναι επιλέξιμα στη δράση;

Απάντηση: Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες πάσης φύσεως μηχανήματα και εξοπλισμός που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. πετρέλαιο, βενζίνη, φυσικό αέριο κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, εκτός και αν αποδεδειγμένα δεν κυκλοφορούν στην αγορά ισοδύναμες δαπάνες που κινούνται αμιγώς ηλεκτρικά.

- 27.** Ερώτηση: Τα αεροπορικά εισιτήρια των εταίρων για συμμετοχή σε έκθεση στο εξωτερικό και η «Ασφάλεια μεταφοράς» των εκθεμάτων σε επαγγελματικές εκθέσεις του εξωτερικού αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες;

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 6.2 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης: "επιλέξιμες είναι αποκλειστικά οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης, μεταφοράς εκθεμάτων και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή της επιχείρησης σε εμπορική έκθεση μόνο στο εξωτερικό". Συνεπεία αυτού, τα αεροπορικά εισιτήρια των εταίρων για συμμετοχή σε έκθεση στο εξωτερικό και η «Ασφάλεια μεταφοράς» των εκθεμάτων σε επαγγελματικές εκθέσεις του εξωτερικού δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες. Τέτοιου τύπου δαπάνες

συμπεριλαμβάνονται στις έμμεσες δαπάνες.

- 28.** Ερώτηση: Επιχείρηση θέλει να επιδοτηθεί για το σχεδιασμό και κατασκευή καλουπιών για την παραγωγή τμημάτων παραγόμενου εξοπλισμού από πλαστικό και για το σχεδιασμό και κατασκευή πρότυπης πλακέτας ηλεκτρονικού κυκλώματος νέας τεχνολογίας, που χρησιμοποιείται στην κατασκευή του παραγόμενου εξοπλισμού. Η πρότυπη πλακέτα θα χρησιμοποιείται ως οδηγός / καλούπι για την κατασκευή των πλακετών που θα χρησιμοποιούνται στα μηχανήματα. Πρόκειται στην ουσία για ένα καλούπι / οδηγό πλακέτα. Τα ερωτήματα είναι τα εξής:

- i. Είναι δαπάνες αυτές γενικά επιλέξιμες στην κατηγορία 02.20;
- ii. Είναι η επιλέξιμη δαπάνη ο σχεδιασμός και η κατασκευή καλουπιού και πρότυπης πλακέτας στην κατηγορία 02.20 ή μόνο η κατασκευή καλουπιού; Στην δεύτερη περίπτωση ο σχεδιασμός καλουπιού και πλακέτας μπορεί να ενταχθεί στην κατηγορία δαπάνης 04.09;"

Απάντηση: Ο σχεδιασμός και η κατασκευή καλουπιών για την παραγωγή τμημάτων παραγόμενου εξοπλισμού αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη της κατηγορίας δαπανών 02.20. Αντίθετα, ο σχεδιασμός και κατασκευή πρότυπης πλακέτας ηλεκτρονικού κυκλώματος νέας τεχνολογίας που χρησιμοποιείται στην κατασκευή του παραγόμενου εξοπλισμού δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη σε καμία κατηγορία δαπανών, καθώς εντάσσεται στη διαδικασία ανάπτυξης πρωτοτύπου προϊόντος, δαπάνη, η οποία δεν προβλέπεται στην Πρόσκληση ως επιλέξιμη δαπάνη (σχεδιασμός προϊόντος).

- 29.** Ερώτηση: Είναι επιλέξιμη η δαπάνη ηλεκτρικού υποσταθμού στην κατηγορία 2.20 «Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός»;

Απάντηση: Ο ηλεκτρικός υποσταθμός δεν αποτελεί παραγωγικό εξοπλισμό με τη στενή έννοια, δηλαδή δεν συμβάλλει άμεσα στην παραγωγή των προϊόντων ή στην παροχή των υπηρεσιών της επιλέξιμης δραστηριότητας. Αντιθέτως, αποτελεί μέρος της ηλεκτρολογικής εγκατάστασης του κτιρίου. Δεδομένου λοιπόν, ότι στην αναλυτική πρόσκληση δεν προβλέπονται κτιριακές δαπάνες, ούτε γενικά "λοιπός εξοπλισμός", αλλά ούτε και υποδομές απαραίτητες για τη λειτουργία του επιδοτούμενου εξοπλισμού, ο υποσταθμός δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

- 30.** Ερώτηση: Ποια ορίζεται η ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου;

Απάντηση: Η τελευταία ενέργεια από πλευράς δικαιούχου (τελευταίο τιμολόγιο ή/και τελευταία πληρωμή) ορίζει την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου.

- 31.** Για το βαθμολογικό κριτήριο B4 "Εξασφάλιση Ιδιωτικής Συμμετοχής Επενδυτικού Σχεδίου" (Εξασφάλιση ιδιωτικής συμμετοχής Επενδυτικού Σχεδίου), σε περίπτωση που επιλεγθεί η αύξηση κεφαλαίου, τι δικαιολογητικά απαιτούνται για την πιστοποίηση της ιδιωτικής συμμετοχής κατά την υλοποίηση της πράξης;

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 8.3 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης: "κατά την υλοποίηση της πράξης, η καταβολή της ιδιωτικής συμμετοχής της δικαιούχου επιχείρησης αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών, στο στάδιο της πιστοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου". Συνεπεία αυτού αρκούν τα δικαιολογητικά εξόφλησης των παραστατικών.

- 32.** Ερώτηση: Για την υποχρέωση διατήρησης των ΕΜΕ που διέθετε η επιχείρηση το 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, ποιο χρονικό διάστημα λαμβάνεται υπόψη ως το «12μηνο που προηγείται του τελικού αιτήματος επαλήθευσης του έργου»;

Απάντηση: Σύμφωνα με το κεφάλαιο 13 της αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση και παραλαβή του έργου είναι, μεταξύ των άλλων, "η διατήρηση κατά το 12μηνο που προηγείται της υποβολής του τελικού αιτήματος επαλήθευσης, των ΕΜΕ μισθωτής εργασίας που διέθετε το 12μηνο πριν την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου". Ως 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης λαμβάνεται υπόψη το διάστημα των 12 ολόκληρων μηνών πριν τον μήνα υποβολής της αίτησης. Αντίστοιχα για το 12μηνο πριν την υποβολή του αιτήματος τελικής επαλήθευσης λαμβάνεται υπόψη το διάστημα των 12 ολόκληρων μηνών πριν από τον μήνα αυτό. Για παράδειγμα, για αίτηση χρηματοδότησης που θα υποβληθεί τον Οκτώβριο του 2025, ως 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης λαμβάνεται υπόψη το διάστημα από τον Οκτώβριο 2024 έως και τον Σεπτέμβριο 2025. Αντίστοιχα, για αίτημα τελικής επαλήθευσης που θα υποβληθεί στο ΟΠΣΚΕ τον Ιούνιο του 2027, ως 12μηνο πριν την υποβολή του αιτήματος τελικής επαλήθευσης λαμβάνεται υπόψη το διάστημα από τον Ιούνιο 2026 έως και τον Μάιο 2027.

- 33.** Επιχείρηση, η οποία πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις συμμετοχής, ωστόσο, κατά την παρούσα χρονική στιγμή δεν αναπτύσσει εξαγωγική δραστηριότητα, αλλά σκοπεύει να αναπτύξει στο άμεσο μέλλον και να επιτύχει τον στόχο των εξαγωγών (70% της δημόσιας δαπάνης), δύναται να υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης;

Απάντηση: Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, δεν τίθεται ως προϋπόθεση η επιχείρηση να ασκεί ήδη εξαγωγική δραστηριότητα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης. Κατά συνέπεια δύναται να υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης.

Στην περίπτωση αυτή, ως σημείο αναφοράς λαμβάνονται οι μηδενικές εξαγωγές του έτους 2024.

Ενδεικτικά, εάν το τελικό εκταμιευθέν ποσό επιχορήγησης ανέρχεται σε 100.000€, τότε η επιχείρηση υποχρεούται να αναπτύξει εξαγωγές ύψους τουλάχιστον 70.000€ εντός τριετίας από την ολοκλήρωση της πράξης, προκειμένου να εκπληρώσει τον στόχο του 70% της δημόσιας δαπάνης.

Η μη επίτευξη του στόχου επισύρει τις συνέπειες που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 14.2 της Πρόσκλησης.